

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Факультет ПСИХОЛОГІЇ

Кафедра Педагогіки та корекційної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Проф. _____ С.О.Чернецький

“ _____ ” _____ 2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПП 4.2в СПЕЦМЕТОДИКА РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОМІРНОЮ ТА ТЯЖКОЮ РОЗУМОВОЮ ВІДСТАЛІСТЮ

напрямок підготовки _____

спеціальність 6.010105 Корекційна освіта _____
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(назва спеціалізації)

факультет/центр Психології _____
(назва факультету/центру)

Дніпропетровськ – 2015 рік

Робоча програма СПЕЦМЕТОДИКА РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОМІРНОЮ ТА ТЯЖКОЮ РОЗУМОВОЮ ВІДСТАЛІСТЮ

для студентів за напрямом підготовки
7.01010501, 8.01010501 Корекційна освіта
 „16” червня 2015 року- 12 с.

Розробники: Гладуш Віктор Антонович , доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та корекційної освіти Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та корекційної освіти

Протокол від. „ 16 ” червня 2015 року № 17

Зав. кафедри педагогіки та корекційної освіти _____ (Гладуш В.А.)
 „ ” _____ 2015 року

Схвалено науково-методичною комісією за напрямом підготовки
 6.010105 Корекційна освіта

Протокол від. “09 ” 06 2015 року № 10

Голова _____ (Гладуш В.А.)
 “ _____ ” _____ 2015 року

Схвалено Вченою радою факультету Психології

Протокол від. “ 30 ” червня 2015 року № 11

Голова _____ (Волков Д.С.)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання спеціалісти	денна форма навчання магістри
Кількість кредитів – 3,5/5	Галузь знань 0101 Педагогічні науки	Нормативна	
	Напрямок підготовки 7.01010501, 8.01010501 Корекційна освіта		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): _____	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		5-й	5-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (к-ть годин)		Семестр	
Загальна кількість годин -126/150		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Спеціаліст, магістр	Лекції	
		18 год.	18 год
		Практичні, семінарські	
		18 год	18 год
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		90 год.	114 год
		Індивідуальні завдання:	
		кпр	
Вид контролю:			
іспит	залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1/1

для заочної форми навчання -

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Мета дисципліни

Мета дисципліни „Робота з глибоко розумово відсталими ” полягає у формуванні системи знань, умінь, навичок з виховання, освіти та адаптації до життя у суспільстві дітей, які мають відхилення в інтелектуальному розвитку, обґрунтуванні шляхів і умов ефективного впливу на їх особистісний розвиток, необхідних для ефективної діяльності педагогів-дефектологів.

2.2 Завдання дисципліни:

- надання студентам знань теоретичних положень теорії і спец методики виховання і навчання глибоко розумово відсталих дітей;
- систематизація способів засвоєння, відтворення і тлумачення основних понять теорії і спец. методики виховання і навчання глибоко розумово відсталих дітей з особливостями інтелектуального розвитку;
- практичне оволодіння технікою керівництва процесом навчання й виховання у спеціальній загальноосвітній школі (школі–інтернаті);
- оволодіння ефективними шляхами впливу на корекцію і розвиток особистості глибоко розумово відсталих дітей;
- формування освіченої, творчої особистості майбутнього вчителя-дефектолога.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен

знати:

- специфіку предмета, завдання та методи виховання і навчання глибоко розумово відсталих дітей з особливостями інтелектуального розвитку;
- методи науково-педагогічних досліджень у корекційній освіті;
- рушійні сили і закономірності розвитку особистості глибоко розумово відсталих дітей;
- вікові та індивідуальні особливості розвитку та виховання особистості глибоко розумово відсталих дітей;
- сутність основних напрямів всебічного розвитку особистості глибоко розумово відсталих дітей;
- методи стимулювання учнів до активної роботи над особистим розвитком та самовдосконаленням глибоко розумово відсталих дітей;
- особливості ефективного застосування спеціальних методів виховання глибоко розумово відсталих дітей;
- методи організації навчально-пізнавальної діяльності глибоко розумово відсталих дітей;
- методи навчання і особливості їх використання залежно від розвитку психічних функцій учнів;
- різноманітні форми організації навчально-виховного процесу в спеціальній загальноосвітній школі (школі–інтернаті);
- особливості організації та методики перевірки і обліку успішності у спеціальній загальноосвітній школі (школі–інтернаті);
- систему професійно важливих якостей вчителя-дефектолога.

У результаті вивчення дисципліни підготовлений фахівець повинен **вміти:**

- вивчати індивідуальні психічні особливості глибоко розумово відсталих дітей;
- приймати рішення, передбачувати результат, поєднувати завдання виховання і корекції розвитку особистості з урахуванням її психічних можливостей;
- визначати за зовнішніми прикметами і вчинками дітей зміни в їх психічному стані, розуміти їх поведінку в конкретних життєвих ситуаціях;
- застосовувати методи і засоби корекційно-виховної роботи для досягнення учнями найкращих успіхів в умовах диференціації;
- вибирати найраціональніші види навчальної роботи для всіх і кожного;
- самоаналізувати педагогічні дії;
- розробляти систему управління вихованцями в залежності від мети виховання, інтересів, волі, бажань, психічних можливостей дітей;

- поєднувати цілі дітей і цілі виховання, враховувати взаємовідношення, особисті симпатії і антипатії учнів в ході педагогічного процесу;
- дотримуватись в своїй діяльності професійно-педагогічних етичних норм;

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Особистість дитини з важкою розумовою відсталістю

Тема 1 Психолого-педагогічні характеристики дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю.

Тема 2. Підходи до розробки педагогічного забезпечення роботи з особами, які мають помірний та тяжкий ступінь розумової відсталості.

Тема 3. Особливості психічного розвитку дошкільників з важкою розумовою відсталістю.

Тема 4. Особливості пізнавальної діяльності дитини молодшого шкільного віку з важкою розумовою відсталістю.

Змістовий модуль 2. Особливості виховання дітей з відхиленнями у поведінці та хронічними захворюваннями.

Тема 5. Зміст і організація психолого-педагогічного вивчення дітей з важкою розумовою відсталістю

Тема 6. Практична спрямованість навчально-виховної роботи з дітьми, що мають помірну та тяжку розумову відсталість

Тема 7. Соціалізація дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю.

Тема 8. Формування просторових уявлень, як засіб адаптації дитини з помірною та тяжкою розумовою відсталістю до життя в суспільство..

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма (спеціалісти)						денна форма (магістри)					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л-	П	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Особистість дитини з важкою розумовою відсталістю												
Тема.1 Психолого-педагогічні характеристики дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю.	15	2	2	-		11	18	2	2			14
Тема 2. Підходи до розробки педагогічного забезпечення роботи з особами, які мають помірний та тяжкий ступінь розумової відсталості.	16	2	2			12	18	2	2			14
Тема 3. Особли-	16	2	2			12	18	2	2			14

вості психічного розвитку дошкільників з важкою розумовою відсталістю												
Тема 4. Особливості пізнавальної діяльності дитини молодшого шкільного віку з важкою розумовою відсталістю.	16	3	3			10	21	3	3			15
Разом за змістовим модулем 1	63	9	9			45	75	9	9			57
Змістовий модуль 2. Особливості виховання дітей з відхиленнями у поведінці та хронічними захворюваннями.												
Тема 5. Зміст і організація психолого-педагогічного вивчення дітей з важкою розумовою відсталістю	15	2	2			11	18	2	2			14
Тема 6. Зміст і організація психолого-педагогічного вивчення дітей з важкою розумовою відсталістю	16	2	2			12	18	2	2			14
Тема 7. Соціалізація дітей з помірною та тяжкою розумовою відсталістю.	16	2	2			12	18	2	2			14
Тема 8. Формування просторових уявлень, як засіб адаптації дитини з помірною та тяжкою розумовою відсталістю до життя в суспільство.	16	3	3			10	21	3	3			15
Разом за змістовим модулем 2	63	9	9			45	75	9	9			57
Усього годин	126	18	18			90	150	18	18			114

**5. Теми семінарських занять
не передбачено**

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин спеціалісти	Кількість годин магістри
Змістовий модуль 1. Особистість дитини з важкою розумовою відсталістю			
1	Психолого-педагогічна характеристика осіб з різним ступенем розумового розвитку: психологічні особливості, можливості навчання та розвитку.	2	2
2	Етапи педагогічного вивчення дитини з важкою розумовою відсталістю.	2	2
3	Програма психолого-педагогічного вивчення дітей з важкою розумовою відсталістю в процесі корекційно-виховної роботи.	2	2
4	Загальні рекомендації щодо виховання соціальної поведінки осіб з помірною та тяжкою розумовою відсталістю.	2	2
Змістовий модуль 2. Особливості виховання дітей з відхиленнями у поведінці та хронічними захворюваннями.			
1	Генезис змісту освіти дітей з порушеннями інтелектуального розвитку	2	2
2	Нормативна база яка регулює правові основи соціальної, психологічної, педагогічної підтримки та допомоги дітям з особливостями психофізичного розвитку.	2	2
3	Методика організації пізнавальної діяльності дітей з метою накопичення просторових уявлень.	3	3
4	Організація ігрової діяльності при засвоєнні математичних понять.	3	3
	Усього годин	18	18

7. Теми лабораторних занять

не передбачено

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (спеціалісти/магістри)	Види роботи (спеціалісти/магістри)
Змістовий модуль 1. Особистість дитини з важкою розумовою відсталістю			
1	Трудове виховання та навчання помірно тяжко розумово відсталих дітей К	10/13	Конспект
2	Організація та зміст навчально-виховної роботи у початкових класах для дітей з помірною розумовою відсталістю.	10/13	Тези
3	Формування санітарно-гігієнічних навичок, самообслуговування.	10/13	Доповідь
4	Образотворча діяльність. Соціально-побутове орієнтування.	12/15	Таблиця
Змістовий модуль 2. Особливості виховання дітей з відхиленнями у поведінці та хронічними захворюваннями.			
1	Педагогічні вимоги до виховного процесу у дітей з розумовою відсталістю.	12/15	Тези

2	Особливості поведінки осіб з помірною та тяжкою розумовою відсталістю.	12/15	Доповідь
3	Розвиток здатності орієнтуватися в соціальних відносинах та уміння включатися в них.	12/15	Таблиця
4	Розвиток здатності пізнавати себе, уміння піклуватися про себе,	12/15	Конспект
Разом		90/114	

9. Індивідуальні завдання

КМР (спеціалісти)

10. Методи навчання

Словесні (лекція, бесіди, дискусії, інструктажі);

Наочні (демонстрація, ілюстрація);

Практичні (самостійна робота, індивідуальна робота);

Проблемні (проблемне викладання, частково-пошукове, дослідне); **Інтерактивні** (евристична бесіда, проблемна лекція, лекція-презентація, ділова гра, мозковий штурм, сензитивний та комунікативний тренінг, методи з використанням мультимедійних технологій та ін.)

11. Методи контролю

Практична контрольна перевірка (синтезована – узагальнена перевірка знань, умінь, навичок; ймовірна – перевірка всієї системи знань);

Тестовий метод;

Програмований метод;

Підсумковий (екзамен проводиться методами письмової роботи, бесіди, практичної роботи, лабораторної роботи);

Взаємоконтроль; Самоконтроль; Самооцінка.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Спеціалісти

Змістовий модуль 1.	Змістовий модуль 2.	КМР	Іспит	Сума

Магістри

		Сума
Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2	
50	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D		
60-63	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	

			складання
	F*	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

* оцінка F виставляється тільки за результатами складання заборгованості комісії

13. Методичне забезпечення

1. опорний конспект лекцій, спеціальна літератури, практичний посібник, нормативні документи: Закон України, тощо.....

14. Рекомендована література

Базова

1. Катаева А.А., Стребелева Е.А. Дошкольная олигофренопедагогика. – М.: Гуманит.изд.центр. ВЛАДОС, 2001. – 208 с.
2. Коломинский Н.Л. Развитие личности учащихся вспомогательной школы. – К.: Радянська школа, 1978. – 88 с.
3. Кравченко Р.І. Соціальна робота з розумово відсталими людьми. – К., 2001.
4. Кузьмицкая М.И. Подготовка к практической жизни олигофренов в степени имбецильности (бытовая и социальная адаптация) // Дефектология. – 1977. - №5. – С. 89-90.
5. Лапошина Э.В. Особенности ознакомления умственно отсталых дошкольников с некоторыми предметами ближайшего окружения // Дефектология. 1991. - №6. – С.72-77.
6. Лурье Н.Б. Воспитание глубоко умственно отсталого ребенка в семье. – М., 1972.
7. Маллер А.Р., Цикото Г.В. Обучение, воспитание и трудовая подготовка детей с глубокими нарушениями интеллекта. – М.: Педагогика, 1988. – 129 с.
8. Малер А.Р. Социально-трудовая адаптация глубоко умственно отсталых детей. – М., 1990.
9. Певзнер М.С. Дети-олигофрены.– М.: Изд-во АПН РСФСР, 1969–486 с.
10. Петрова В.Г. Развитие речи учащихся вспомогательной школы. – М.: Педагогика, 1977. – 200 с.
11. Петрова В.Г., Белякова И.В. Психология умственно отсталого школьника. – М.: Просвещение, 1986. – 192 с.
12. Рубинштейн С.Я Психология умственно отсталого школьника. – М.: Академия, 2002. – 160с.
13. Синев В.Н. Коррекционная направленность учебно-воспитательного процесса вспомогательной школы // Введение в историю олигофренопедагогики / Под ред. А.И. Капустина. – Донецк: Лебедь, 1966. – С.10-20.
14. Специальная психология / Под ред. В.И. Лубовского, Т.В. Розановой, Л.И. Солнцевой. – М.: Академия, 2005. – 464 с.
15. Хохліна О.П. Підготовка розумово відсталого дитини до навчання в школі // Підготовка до школи дітей з особливими потребами в умовах сім'ї: поради батькам. – К.: Наук. Світ, 2005. – С. 163-184.
16. Хохліна О.П. Розумово відстала дитина // Діти з особливими потребами: Поради Батькам. – К., 2004. – С. 151-169.
17. Цикото Г.В. Об интеллектуальном развитии детей-имбецилов // Дефектология, 1979. - №1.
18. Шипицына Л.М., Иванов Е.С., Асикритов В.Н. Социально-трудовая реабилитация и адаптация детей с глубокими нарушениями интеллекта. – СПб.: Образование, 1966.
19. Шипицына Л.М. Развитие навыков общения у детей с умеренной и тяжелой умственной отсталостью. – Спб., 2004.
20. Юдилевич Я.Г. Учет индивидуальных особенностей олигофренов-имбецилов в коррекционно-воспитательной работе. // Дефектологи. – 1981. - №3. – с. 51-57.

15. Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека НПУ імені М.П. Драгоманова - www.npu.edu.ua
(elib@npu.edu.ua)
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: URL: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof> – Загол. з екрана.
3. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
4. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://ocvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.

16. Структура рейтингової системи оцінювання дисципліни

**Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Кафедра педагогіки та корекційної освіти**

**Дисципліна: „ СПЕЦМЕТОДИКА РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОМІРНОЮ ТА
ТЯЖКОЮ РОЗУМОВОЮ ВІДСТАЛІСТЮ ”**

Академічна група: ДК-15с-1

Навчальний рік: 2015-2016

Семестр: 1

Елементи контролю за 1 модулем: (60 балів)

Елементи контролю за 1-м змістовним модулем: (30 балів)

1. Відвідування лекційних занять з урахуванням конспектування лекцій;
Максимальна кількість – 4 б.
2. Участь у практичних заняттях (Т. 1-4)- 4б..
Максимальна кількість балів – 16 б.
3. Виконання завдань самостійної роботи (Т. 1-4)- 2,5б.
Максимальна кількість балів – 10 б..

Елементи контролю за 2-м змістовним модулем: (20 балів)

1. Участь у практичних заняттях (Т. 1-4)- 2,5б.
Максимальна кількість балів – 10 б.
2. Виконання завдань самостійної роботи (Т. 1-4)- 2,5б.
Максимальна кількість балів – 10 б..

3. КМР- 10 б. (20 тестових завдань по 0,5 бал.).

Іспит 40 б.

Термін складання: **18-й** тиждень.

Термін перескладання: **19-й** тиждень.

Доктор пед. наук, професор

В.А. Гладуш

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та корекційної освіти
від 16 червня 2015р., протокол №17

Завідувач кафедри

педагогіки та корекційної освіти _____ В.А. Гладуш

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара
Кафедра педагогіки та корекційної освіти

Дисципліна: „ СПЕЦМЕТОДИКА РОБОТИ З ДІТЬМИ З ПОМІРНОЮ ТА ТЯЖКОЮ РОЗУМОВОЮ ВІДСТАЛІСТЮ ”

Академічна група: ДК-15м-1

Навчальний рік: 2015-2016

Семестр: 1

Елементи контролю за 1 модулем: (100 балів)

Елементи контролю за 1 змістовим модулем: (50 балів)

1. Відвідування лекційних занять з урахуванням конспектування лекцій.
Максимальна кількість – 6бал.
2. Виступ на практичних заняттях (Т. 1-4) — 5,5 балів.
Максимальна кількість балів – 22 бали.
3. Виконання завдань самостійної роботи (Т1-4)-5,5б.
Максимальна кількість балів – 22 балів.

Елементи контролю за 2 змістовим модулем: (50 балів)

1. Відвідування лекційних занять з урахуванням конспектування лекцій –1б.
Максимальна кількість – 6 бал.
2. Виступ на практичних заняттях (Т. 1-4) — 5,5 б.
Максимальна кількість балів –22 бали.
3. Виконання завдань самостійної роботи (Т1-4)-5,5б.
Максимальна кількість балів – 22 балів.

Термін складання: **18-й** тиждень.

Термін перескладання: **19-й** тиждень.

Доктор пед. наук, професор

В.А. Гладуш

Затверджено на засіданні кафедри педагогіки та корекційної освіти
від 16 червня 2015р., протокол №17

Завідувач кафедри

педагогіки та корекційної освіти _____

В.А. Гладуш